

El document del mes

Relació Nominal dels membres del Consistori. Informe per a la Comissaria de Tarragona. Generalitat de Catalunya. 1934

JORDI ENFEDAQUE I NOVELL
SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL

L'agost de 1934, l'Ajuntament de Sant Carles de la Ràpita enviava un informe a la delegació de la Generalitat Republicana, anomenada llavors Comissaria de Tarragona. Aquest document contenia el llistat nominal dels membres del consistori, la identificació de diversos treballadors municipals i un seguit de dades sobre el municipi durant el bienni de 1934 a 1936. I, encara que el document consta d'un sol full, ens dona una bona pinzellada sobre la Ràpita en aquell període.

No sabem la raó del requeriment d'aquesta informació, però sí que podem imaginar-nos-la si ens preguntem una mica sobre l'ens que la demana. Les Comissaries apareixen amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de l'any 1932 durant el període de la II República Espanyola. Són comparables a les delegacions del govern de l'actualitat. Aquestes comissaries substitueixen les diputacions provincials, les funcions de les quals ja són assumides per la Generalitat Republicana abans de l'aprovació d'aquest estatut¹. A banda d'heretar les seves competències, n'assumeixen d'altres com ara l'ensenyament, l'assistència municipal, el desenvolupament econòmic, les obres públiques, el benestar social o la sanitat.

És per això que des de la Comissaria de Tarragona es demana tota aquella informació, perquè té a veure amb les relacions de La Ràpita amb el territori, les seves comunicacions bàsiques, l'ordre públic o qüestions relacionades amb la població i organització política.

Gràcies a l'esborrany que s'ha conservat, el document ens explica

Imatge de l'informe signat el 6 d'agost de 1934

que la Ràpita pertanyia al partit judicial de Tortosa, que hi havia un lloc de la Guàrdia Civil que corresponia a la Línia d'Amposta. Que tenia una estació telegràfica i una altra de telefònica i que, segons el darrer padró, hi vivien 6.279 habitants². També coneixem que el cens electoral el formaven 3.420 persones, que hi havia 7 col·legis electorals i que el consistori era format per 16 consellers.

També es demana informació sobre el jutjat. I així sabem que existia el càrrec de Jutge municipal (Francesc Llambrich i Simó) amb un suplent (Daniel Cid i Caballé), que hi havia un Fiscal municipal (Ramon Viñes i Esmatges), també amb un suplent (Joan Bruno i Castellà) i que estaven assistits per un Secretari (Ciriac Tudó i Portolés).

En l'apartat sanitari, també es preocupa de saber els titulars del càrrec de Metge (Josep Torné i Balagué), del de Farmacèutic (Antoni Castro i Remacha³) i del de Veterinari (Joan Bta. Guallart i Urquizu⁴). I sobre l'ensenyament, sabem que el cos de mestres era format per cinc

homes (Josep Pla, Josep Garsparín, Josep López, Domènec Riba, Enric Parramón) i 3 dones (Josepa Tallada, Milagro Marzal, Francesca Salvat i Concepció Gràcia).

Acabades les dades sobre les àrees de justícia, sanitat i educació, també van voler conèixer el càrrec més alt dels funcionaris de l'Ajuntament que requeia en el secretari Manuel Cases i Mirall⁵.

Pel que fa als membres del consistori veurem que el seu càrrec és el de "conseller regidor". Els 16 membres van ser elegits en les eleccions del 14 de gener de 1934⁶ i van prendre possessió el 5 de març d'aquell mateix any. El consistori estava format per diverses opcions polítiques i, entre elles, la més representada era un partit o opció classificat com a "Republicà independent"⁷ i entre els seus membres van ser elegits l'Alcalde-President (Aleix Querol i Escrivano), l'alcalde segon (Ramon Reverté i Arlandez), l'alcalde tercer (Francesc Canicio i Casanova), a banda d'altres sis consellers (Agustí Macià i Sabat⁸, Francesc Castellà i

Torné, Daniel Gasparín i Sánchez, Joan Sanz i Fibla, Joan Ginata i Costa i Cristòfol Balagué i Zaragoza). El segon partit amb representació al consistori era Esquerra Republicana de Catalunya amb quatre consellers (Josep Calvet i Albiol, Joan Balada i Sánchez, Miguel Carcellé i González i Manuel Gasparín i Cruelles). Completaven el consistori, amb un conseller cadascú, la Lliga Catalana (Josep Canicio i Casanova), la Unió Socialista de Catalunya (Josep Rochet i Vidal) i un Republicà Radical (Agustí Castellà i Torné) que ostentava la quarta alcaldia.

Com es pot llegir, aquest informe és prou rellevant per conèixer aspectes de la nostra població durant l'any 1934. I més quan no es conserva gaire documentació més sobre aquest període en el nostre arxiu. Per tant, encara que és un sol document, pot provocar l'aparició de moltes línies de recerca si ens avenim a situar-lo en el moment polític que l'engloba⁹.

¹ BERNAL i CERCOS. À.; *L'estructura orgànica de l'administració de la Generalitat Republicana (1931-1939)*. LLIGALL: Revista Catalana d'Arxivística. Núm. 10. 1995

² També recull que segons el cens hi havia 5.969 habitants de dret i 6.005 de fet.

³ El segon cognom, que no es llegeix correctament en el document, l'hem pogut conèixer gràcies a la publicació de la plantilla de l'Ajuntament inclosa al BOPT Núm. 277 del 22 de novembre 1928.

⁴ En aquest cas, hem pogut esbrinar el segon cognom incomplet, gràcies a l'Annex del BOG del 30 de juliol de 1935.

⁵ Hem pogut completar el nom gràcies a la informació trobada en la Relació Nominal del Cens Electoral de 1934, signat el 24 d'octubre de 1934.

⁶ Les eleccions es van realitzar posteriorment a les convocades a la resta de l'estat d'acord amb l'article 10 de l'Estatut de Catalunya de 1932 que donava aquestes competències a la Generalitat Republicana.

⁷ Aquests republicans independents formarien part de la llista d'Unió Ciu-

tadana. Aquesta llista va ser una coalició de partits de dretes que es van presentar conjuntament en moltes poblacions catalanes i que estava formada per la Lliga Catalana, el Partit Radical, tradicionalistes i liberals. Aquesta coalició guanyaria les eleccions per 1.424 vots, mentre que els partits d'esquerres n'obtidrien 1.336, segons se cita a PITARCH LÓPEZ, J.; CARLES GUÀRDIA, P.; *La Guerra Civil a la Ràpita: aproximació històrica*. Sant Carles de la Ràpita; Jordi Dasso, 2014. També indica la victòria de les dretes al diari La Vanguardia del 16 de gener de 1934, pág. 25.

⁸ En la *Relació Nominal dels membres del Consistori* que es conserva a l'Arxiu signada el 5 de març de 1934, Agustí Macià és identificat amb la filiació "*Republicà Radical*". Possiblement, el fet de presentar-se dins de la llista d'Unió Ciutadana, podria haver desvirtuat la filiació correcta.

⁹ Per exemple, citem de *La Vanguardia* del 2 de març de 1934, pág. 20: "*Ha sido desestimado el recurso de protesta de las elecciones municipales celebradas en San Carlos de la Rápita y ratificado el fallo de la Junta municipal del Censo.*"

arquitecte tècnic
gabinet topogràfic
pèrit taxador

pacocarlesguàrdia
oficina i
assessoria
d'arquitectura
tècnica

mòbil 657 812 689
avgda. pare castro, 15
43540 sant carles de la ràpita
tel. 977 741 508 - fax 977 744 793
pcarloes@rapitaxa.com
nif 40906583-w

arquitecte tècnic

- direcció d'obres
- control de qualitat
- coordinació de seguretat i salut
- reformes
- casetes de camp
- cèdules d'habitabilitat
- certificats i informes
- segregacions
- divisions horitzontals
- legalitzacions
- certificats d'eficiència energètica

gabinet topogràfic

- amidaments de tota classe de finques (rústiques i urbanes)
- aixecaments de plànols
- particions i segregacions
- parcel·lacions
- deslindes veïnals
- rectificacions de superfícies (cadastre, escriptures de propietat, ...)

pèrit taxador

- valoracions immobiliàries

Bon Nadal